

To likviderte kvinner?

Kommentarer til Molands bok «Over grensen?» Hjemmefrontens likvidasjoner under den tyske okkupasjon av Norge.

Arnfinn Molands bok om likvidasjoner bærer naturlig preg av å være skrevet av direktøren for Hjemmefrontmuseet. Boken kommer som et resultat av en diskusjon som kom i gang da jeg skrev en kronikk i Aftenposten om emnet 14.2.1996. Der mente jeg at det måtte ha vært likvidert flere enn 65 som det til da hadde vært hevdet. Ut fra 150 kildebelagte dødsfall jeg kjente til, der det var sannsynlig at Hjemmefronten sto bak, anslo jeg antallet likviderte til å være 100 til 150. Mine kilder ga sjelden grunnlag for å fastslå om drapene var klassiske likvidasjoner, eller andre drap. Moland har hatt adgang til kilder som har vært stengt for andre. Boken gir mange svar, men fortsatt er det ca. 30 av de aktuelle dødsfall jeg vet om, som han ikke har nevnt. Arnfinn Moland mener det neppe ble likvidert flere enn 82, derav 5 kvinner. Skjebnen til ytterligere to kvinner som Moland ikke har nevnt, kunne ha interesse også for PDs lesere. Moland betegner en del drap der bare en part er bevæpnet for «Trefninger». Det

første raid av det som skulle bli Kompani Linge foregikk i Øksfjord påsken 1941 for å sprengte i luften hjørnestensbedriften, en sildoljefabrikk. Det er mulig de ti nordmenn som gikk i land fra en britisk destroyer også ville bortføre bedriftslederen som var medlem av Nasjonal Samling. Soldatene møtte ingen tyskere. De skjøt likevel. Følgende sto i Porsgrunns Dagblad 23.4.1941: «Til familie i Porsgrunn er det kommet et sørgelig budskap: en meddelelse hvori det heter at en tidligere Porsgrunnsdame, fru Ruth Jørgensen født Pettersen, under et overfall som foregikk fra en engelsk båt i Nord-Norge forleden, ble skutt. Hun var gift med disponent Agnar Jørgensen, Harstad, som nå var bosatt i Mafjordhavn. Meddelelsen blir så meget mer sørgelig når en hører at handlingen er utført av en nordmann, og at det ikke foregikk under noen kamp. Fru Jørgensen, som ble 44 år gammel, døde fra mann og 3 barn, det minste 7 år gammelt.» Ifølge Arnfinn Moland var alle likviderte angivere, og ingen ble drept som følge av ren politisk virksomhet i Nasjonal Samling. Han nevner også at Riksadvokaten med sitt rundskriv 15.10.45 la lokk på videre etterforskning i Likvidasjons-sakene. Dette har

ført til at alle uoppklarte drap i denne perioden blir antatt å skyldes Hjemmefronten.

Lensmannen i Eidanger, cand.jur. Nils Jørgen Falster Røring var ivrig NS-medlem fra starten. Han hadde stiftet det første lokallag av Nasjonal Samling på sitt kontor i Porsgrunn i 1933, og var første redaktør av det lokale NS-bladet «Vår vei». Ingen som har kjent ham har hatt noen mistanke om angiveri fra hans side. Da Sikkerhetspolitiet i Larvik fikk vite om drapet 7.4.1945, forsto de ingen ting, og mente dette måtte være noe privat. Han var «en av de svakeste de hadde». Ingvar Skobba som har skrevet bok om likvidasjoner i Telemark regner med at hensikten var å drepe den fremste representanten for Nasjonal Samling i distriktet. Likvidasjonen av lensmann Røring styrker derfor mistanken mot Hjemmefronten for et annet uoppklart drap, som skjedde et par hundre meter fra der Røring ble skutt. Den 19 år gamle tjenestepiken Ellen Eriksen fra Sannidal forsvant fra den NS-familien hun arbeidet hos 22.7.1943. I august ble hun funnet naken og knivdrept. Ble Røring drept fordi han var nær oppklaring av dette drapet?

I.C.Stridskleiv